

A Rend.

Mikor és hogyan is kezdődött?...

Talán 1914 szeptemberében, de lehet, talán néhány nappal még előbb, vagy egy pár hónappal később, egy ember, a homloka borus, a szeme komoran villogó, az uttest felől felkapott a már mozgó villamosra, egy heves mozdulattal lecsapta az ajtót, félrelökött egy pár utast és elhelyezkedett abban a zónában, a melyet a perron padlójába vert szögek szabadon hagyandó területnek határoztak. A félrelökött utasok meglepetésükben elnémultak ettől az akkor még szokatlan fellépéstől, viszont a kalauz (vagy kalauznő?) akkor még kötelességének, sőt jogának érezte, hogy a megbántott paragrafus teljes tiltakozó energiájával csattanjon rá a zabolátlan jövevényre:

— Micsoda dolog ez, kérem? Nem tudja az ur, hogy azon az oldalon nem szabad fel szállni? És azt se tudja, hogy ezt a helyet, a hol most áll, nem szabad elfoglalni?

A jövevény se össze nem roskadt a hatósági tekintély sujtó szavától, se egyébként nem reagált rá. Egy darab ideig mintha azon gondolkodnék, hogy egyáltalában reflektáljon-e rá. Azután gyöngén megrándítja a vállát, a szemébe néz a kalauznak (kalauznőnek?) és halkán dörmögi:

— Nincs magának most nagyobb gondja ennél?

1914 júniusban a kalauz tudta volna, micsoda keményet válaszoljon erre a mondásra. Viszont 1914 júniusban a jövevénynek nem jutott volna eszébe se az, hogy ugy lépjen fel, se az, hogy ezzel a kérdéssel ingerelje a ka-

Budapestre vonatkozó ujságcikke

Osztályozás

308

Szerző: Szöllösi Zs.

Cím: A rend.

Hely

Idő

"1918"

Forrás:

Az Ujság

Bp.

1918 VIII/4

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Személy

lauzt. De 1914 szeptemberében már levegője volt a dolognak és a kalauz (vagy kalauznő?) már azzal felelt a viszontkérdésre, hogy — zavarba jött. És elnémult. Vagy, a legenergiusabb esetben, dadogott. Mert erre a kérdésre akkor már vagy csak némasággal vagy pedig ezzel a mélységes sóhajtással lehetett válaszolni, hogy: dehogy nincs, dehogy nincs...

Nem is egy, hanem száz. Gondok, a melyekhez képest az, hogy egy rendetlen pasas a tilos oldalról lövi bele magát a kocsiba: egy árva hangya a Kárpátok mellett. Kómikum észrevenni. Nevetség és illetlenség szólni róla. Botrány vitát kezdeni miatta. A ki megteszi, megérdemli, hogy kikaczagják vagy a felháborító tapintatlanságáért le is rugják a kocsiról.

Élénken sejtem, valahogy így kezdődött esőndes, majd egyre rohamosabb elhurezolkodása Budapestről annak, a mit valamikor, 1914 előtt itt *Rendnek*, bár akkor se tulságos fanatizmussal, de valamennyire mégis tiszteltünk. Az első offenzívának, a mely előretolt vonalaiból kivetette és egy pár paragrafust mindjárt foglyul ejtett, kétségtelenül ez volt a csatakiáltása:

— Hát nincs magának most nagyobb gondja ennél?

Hát: volt. Volt mindenkinek nagyobb, sokkal nagyobb gondja, kinja és baja annál, hogy ki melyik oldalon száll fel a villamosra, hogy jobbra térjen-e ki vagy balra, hogy mért füstöl egy ur ott, a hol a dohányzás tilos,

hogy a dinnyehéjat elhajigálják az aszfalton, hogy a skatulya gyujtóért mért követel egyszerre két krajczárt a trafikos, hogy a konflis mért bucsuzik tőled ostornyéllal, ha csak a taksája dupláját adta neki borraivalól, hogy mért nem mond *pardont* se, a ki egyetlen ügyes mozdulattal nemcsak rátaposott mind a két lábadra, hanem még le is ütötte a kalapodat, hogy a vendéglőben miért veszi fel a kis adag a nagy adag árát és a nagy adag a kis adag méretét, — mindennél a gondapróléknál (akkor még rizskásával) igenis volt nagyobb, súlyosabb, sötétebb, nyomasztóbb, fontosabb és előbbrevaló gondja mindenkinek. Neked is, nekem is, a villamos kalauznak is, a postásnak is, a rendőrnek is. Az, hogy mi lesz velem,

meg a testvéremmel, a fiammal, az apámmal, a Kárpátokkal, a hazámmal?... Ez mind gond volt és mind valóban sokkal nagyobbrendű annál, hogy a szemetet már harmadnapja nem vitték el a kapu alól és kényelmetlen a felmeg a leszállás a villamoson, mert egész bataillonok lepik el a lépcsőket.

A háboru négyesztendős jubileuma alkalmára a helyzetnek ez a természete nem csökkent. A nagy gondok nem vesztették el a pozíciójukat, sőt megnöttek, megsaporodtak, akkorák, mint a Jupiter és oly sokan is vannak, mint az ég csillagai. Odakint nem hal meg kevesebb ember és idebent nem lett könnyebb az élet, mint odakint a halál, de mégis rá kellett eszmélnünk, hogy a nagyobb